

Zápis z jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Věk odchodu do důchodu a valorizace důchodů

Datum: 1. 6. 2017, 14:00 – 16:00

Místo: MPSV, skleněná zasedací místnost, 2. patro, Na Poříčním právu 1, Praha 2

Přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

P. Kučera přivítal přítomné a představil následující program:

1. Schválení návrhu programu jednání
2. Přípomínky k zápisu z jednání konaného dne 9.5.2017 (8/2017)
3. Dopis předsedy OK premiérovi
4. Zadání citlivostní analýzy k návrhu snížení diferenciac valorizačních částek – vyjádření ČSÚ
5. Potřebná doba pojištění pro vznik nároku na starobní důchod – klady a zápory současného nastavení parametrů
6. Různé

Ad 1. Schválení návrhu programu jednání

Program jednání byl s drobnou úpravou od p. Kučery schválen a tento bod jednání byl ukončen.

Ad 2. Přípomínky k zápisu z jednání konaného dne 9. 5 .2017 (8/2017)

Zápis z předchozího jednání z 9. 5. 2017 byl schválen bez dalších připomínek a je připravený k vidování. Tento bod jednání byl tímto ukončen.

Ad 3. Dopis předsedy OK premiérovi

P. Potůček představil dříve distribuovaný dopis, který byl doručen p. premiérovi, a shrnul, co bylo jeho obsahem. Neobsahuje sice jednoznačné řešení, ale zúžené spektrum variant možných řešení vysoké diferenciac valorizace důchodů. P. premiér za práci, kterou PT2 odvedl k této problematice, poděkoval. Aktuální politická situace však nenaznačuje, že by se tomuto tématu vláda věnovala v nejbližší době. **P. Šulc** doplnil, že lidé se čím dál častěji obrací na své politické reprezentanty a prosí o vyřešení velkých diferencí mezi valorizačními částkami.

Ad 4. Zadání citlivostní analýzy k návrhu snížení diferenciac valorizačních částek – vyjádření ČSÚ

P. Zelený k tomuto tématu nejprve poznamenal, že ČSÚ obvykle predikce nevytváří (mimo ty demografické), ale jsou ochotni poskytnout metodickou podporu. Poté poznamenal, že by potřeboval objasnit, čeho by se měla tato citlivostní analýza týkat a co by měla obsahovat. **P. Linhart** upřesnil, co

se touto citlivostní analýzou myslí. Požadavek zní aktualizovat citlivostní analýzu, která již byla vytvořena pro potřeby OK. Problém však je, zda se bude počítat s CPI i s IŽND nebo jen s jedním z nich, v obou případech je však vývoj indexů velmi těžko predikovatelný v tak dlouhém časovém horizontu, který byl obsažen v původní analýze, stejně tak lze špatně predikovat i inflaci, která už je zahrnuta. **P. Suchomel** dodal, že v této chvíli, kdy jsou v legislativní úpravě dva indexy, je nutné do analýzy zahrnout předpoklad průměrné diference mezi těmito dvěma indexy, tím se výpočet komplikuje a znejišťuje, neboť do něj vstupuje další neznámá. Poté **p. Zelený** a **p. Suchomel** diskutovali možné způsoby, jak vyřešit problematická místa tohoto výpočtu. **P. Pernes** potvrdil, že predikovat tyto indexy skutečně do takto vzdálené budoucnosti nelze.

P. Kučera podotkl, že není možné udělat do roku 2060 prognózy, ale pro potřeby citlivostní analýzy by se spíše měly vytvořit modelové projekce možného vývoje indexů. **P. Suchomel** dodal, že by se mohla udělat citlivostní analýza na diferenci indexů, výchozí bod by byl ten, kdy jsou oba indexy stejné a k tomu se budou postupně přidávat rozdíly mezi nimi, lze takto vytvořit několik scénářů a poté interpretovat, jaký scénář je nejpravděpodobnější a jaké může mít dopady.

P. Šulc připojil poznámku, že pro takové cenové prognózy má dobrý aparát p. docent Holub. Poté dodal, že odhady inflace v takto dlouhodobém horizontu mohou být velmi nepřesné.

P. Kučera shrnul, že jsou možné dvě varianty. Buď takovou analýzu odmítnout s tím, že nebude mít žádný smysl, anebo vytvořit hypotézy, nikoliv prognózy, o možném budoucím vývoji. Poté **p. Kučera**, **p. Suchomel** a **p. Šulc** diskutovali možnost použití časových řad.

P. Linhart vstoupil do diskuse s tím, že citlivostní analýza již existuje, jen je třeba ji aktualizovat. CPI by tedy měl být výchozím indexem, jak je tomu i v zákoně, a pak k němu postupně přidávat 0,1, 0,2 a 0,3 % a vytvořit tak více modelů. V modelech zůstane nastavená inflace tak, jak byla v minulé analýze, pevný předpoklad pro inflaci je 2 %, jak řekl **p. Suchomel**. V diskusi členů PT2 se rozhodlo do analýzy zahrnout pouze navýšení o 0,1 a 0,3. **P. Suchomel** pak také doplnil vývoj schvalování zákona o změně valorizace v Senátu ČR a také podotkl, že je nutné zadání citlivostní analýzy řešit nejprve přes paní náměstkyni.

P. Kučera se poté zeptal, zda by se také měly počítat varianty, které byly obsaženy v dopise, který byl doručen p. premiérovi. Z diskuse vyplynulo, že toto by bylo časově velmi náročné a není to aktuálně nutné.

P. Kučera shrnul diskusi, z níž vyplynul závěr vytvoření citlivostní analýzy s modelovými projekcemi, které budou vycházet pouze z CPI a poté se k nim přidají zvolené odchylky 0,1 a 0,3 %. Inflace je předpokládána na 2 %, což je i dlouhodobý cíl ČNB. **P. Potůček** ještě navrhl rozšíření o odchylku 0,45 %, členové PT2 souhlasili.

Poté **p. Kučera** tento bod jednání ukončil a navrhl změnu programu s přednostním projednáním bodu č. 6 před č. 5.

Ad 6. Různé

P. Pernes seznámil přítomné s průběhem sjezdu RS, byl schválen program na další 4 roky a návrhy pro následující vládu, jak uskutečnit vstřícnou důchodovou reformu, kde jsou zahrnuty návrhy na 11 parametrických změn. Tyto změny jsou uvedeny v příloze č. 2.

P. Fiala informoval o demografické konferenci, která byla věnována aplikaci demografie v praxi, jedna část programu byla věnována také demografii v souvislosti s důchody, kde promluvil **p. Fiala** a **p.**

Kučera a představili některá z témat, která byla diskutována na půdě OK. **P. Kučera** doplnil, že o toto téma byl na konferenci zájem.

P. Šulc připojil poznámku o novém ministru financí a jeho vyjádřeních ohledně důchodového systému a informoval členy PT2 o telefonátu, který měl s bulvárním tiskem, a jeho reakci na tato vyjádření.

P. Linhart se nejprve ujistil, zda je stále v Parlamentu ČR materiál zabývající se snížením sociálního pojištění pro ty, kteří vychovávají děti. KDU-ČSL se totiž na svém sjezdu k tomuto tématu vrátila, přítomní jej diskutovali a navrhovali změny, takzvané asignace, které mohou zapříčínovat destabilizaci I. Pilíře a umožňovat vyvádění peněz z důchodového systému. Domnívá se, že by se k tomu měla OK vyjádřit, případně se zeptat na tuto problematiku vedoucího týmu PT3.

P. Samek dodal, že na sněmu ČMKOS byl pověřen tlumočením stanoviska k diferenciovaným sazbám pojistného, které je zamítavé. Vláda také byla požádána Radou hospodářské a sociální dohody, aby na dalším jednání tripartity představila sumář důchodové reformy z doby jejího funkčního období. Premiér se vyjádřil, že diferencované sazby pojistného nejsou prioritou ČSSD.

Poté padl požadavek, aby byl **p. Hampl** buď vyzván k tomu, aby svolal svůj tým PT3 a nebo aby byl pozván na jednání PT2. **P. Linhart**, **p. Samek** a **p. Šulc** vyjádřili názor, že za návrhem, který nebyl dostatečně projednán na půdě OK a byl představen na sjezdu KDU-ČSL, stojí právě **p. Hampl** a mohl by tak diskreditovat práci OK. **P. Potůček** odmítl svolat celý PT3, neboť není možné nařizovat vedoucímu týmu jeho svolání a vyslovovat se ke konkrétním návrhům jednotlivých politických stran by překračovalo mandát OK. Zváží jiný způsob, jak toto napětí vyřešit. **P. Kučera** poté tento bod jednání ukončil.

Ad 5. Potřebná doba pojištění pro vznik nároku na starobní důchod – klady a zápory současného nastavení parametrů

P. Kučera zahájil diskusi o potřebné době pojištění tím, že položil členům PT2 otázku ohledně kontextu a významu této problematiky a hierarchizace tématu potřebné doby pojištění, které by usměrnily následující diskusi o kladech a záporech současného nastavení.

P. Šulc vnímá tento bod jednání širěji, než byl původně pravděpodobně zamýšlen, neboť dnešní nastavení na pracovním trhu nemůže přetrvat v následujících dekádách a diskuse by se tedy měla vést o tom, na co bychom se měli připravit na pracovním trhu a jak se to dotkne vyplácení a výpočtu důchodů a celého důchodového systému.

P. Kučera se zeptal, jak tyto změny na pracovním trhu souvisí s pojištěním a jak tuto dobu mohou ovlivnit. **P. Šulc** podal vysvětlení na příkladu firmy Uber a upozornil na podobné firmy, které mají své „obchodní partnery“, nikoliv zaměstnance, za něž nikdo neplatí zdravotní a sociální pojištění, účelem je snížit na minimum daňové a odvodové povinnosti vůči státu, tímto však mohou zcela rozvrátit důchodový systém. **P. Kučera** podotkl, že není jasné, jaká by byla nejlepší reakce na tyto změny, zda je nejlepší osvěta těchto lidí a upozorňování na jejich možné problémy v budoucnu, či by bylo možné a potřebné do této problematiky zasáhnout i jinak. **P. Potůček** podotkl, že je to již problematika především legislativy, trhu práce, zaměstnanosti a přesahuje mandát OK. **P. Kučera** však dodal, že historicky je toto téma spjato s důchodovým systémem, vyvíjelo se postupně a má potenciál v budoucnu velmi zasáhnout do nastavení vyplácení důchodů.

P. Linhart řekl, že tato úvaha projednávaný bod velmi rozšiřuje, původní otázka se týkala konkrétní doby pojištění, kolik lidí splní a kolik nesplní tuto potřebnou dobu a zda a případně jak tento problém řešit. **P. Kučera** položené otázky považuje za zásadní, ačkoliv není jasné, jestli toto lze vyřešit na půdě PT2. Problém s obcházením systému firmami a schwarz systémem je reálný a dopady na občany

mohou být výrazné. Firmám však toto obcházení povoluje stát, tak je možné, že na tom bude v budoucnu trazit právě ten (a s ním samozřejmě všichni daňoví poplatníci a nakonec i celá společnost).

P. Samek připojil nápad, že v celé době životní aktivity by mohly být **zhodnotitelné náhradní doby například za děti, studium** atd., tyto zhodnotitelné roky by byly však omezené.

P. Potůček navrhl do příště vytvořit specifičtější a zpřesněný návrh kontextu pro potřebné doby pojištění a podle něj se bude řídit následující diskuse. Členové PT2 byli požádáni o zaslání návrhů do prodlouženého termínu a to do 15. 6. 2017.

P. Kučera poděkoval za diskusi a ukončil jednání.

Následující jednání proběhne 23. 6. 2017 od 9:00 a to na adrese Na Poříčním právu 1, Praha 2 ve skleněné zasedací místnosti ve 2. patře.

Zapsala: Veronika Zápotocká

Vidoval: Tomáš Kučera

XX

Příloha č. 1 – listina přítomných

Příjmení	Jméno	Organizace
Fiala	Tomáš	VŠE
Krejčová	Hana	MF
Kučera	Tomáš	PřF UK
Linhart	Zdeněk	MPSV
Pernes	Zdeněk	RS ČR
Potůček	Martin	OK
Samek	Vít	ČMKOS
Suchomel	Marek	MPSV
Štěpánek	Martin	MPSV
Šulc	Jaroslav	ČMKOS
Zelený	Martin	ČSÚ

Příloha č. 2 – Návrh Rady seniorů na změny českého důchodového systému

1) Reformovat státní systém důchodového pojištění tak, aby se poměr průměrného starobního důchodu k průměrné hrubé mzdě do roku 2021 zvýšil ze současné úrovně těsně nad 40 % alespoň k 45 %, aby se důchodci více než dosud podíleli na růstu blahobytu celé společnosti.

- 2) Změnit systém valorizace penzí. Prosadit výpočet podle pro důchodce výhodnějšího z obou užívaných indexů růstu životních nákladů (obecného, nebo domácností důchodců) a podle poloviny (dosud třetiny) růstu reálných mezd.
- 3) Zavést institut minimálního starobního důchodu na úrovni trojnásobku životního minima (75 % průměrného starobního důchodu), respektive alespoň na úrovni spotřebního koše základních životních potřeb důchodce.
- 4) Od stanovené věkové hranice (např. nad 70 let) zavést jednorázový starobní příplatek důchodci, který bude kompenzovat ztrátu možnosti přivýdělku.
- 5) Uvážít změny v nastavení druhé složky valorizace starobních penzí, která by se měnila v souvislosti s věkem.
- 6) Zavést pravidelné 13. důchody u starobního důchodu a invalidního důchodu III. stupně invalidity ve výši 60 % průměrných důchodů, vyplácené diferencovaně dle výše důchodu v prosinci každého roku.
- 7) Požádat příslušné vládní orgány o přehodnocení podmínek nároku na výplatu souběhu vdovského nebo vdoveckého důchodu s důchodem starobním; souběh je považován za nedostatečný.
- 8) Prosadit zásadnější reformu důchodového systému s povinnou účastí zaměstnavatelů na spoření všem zaměstnancům ve třetím důchodovém pilíři, a to ve vazbě na reformu systému státní sociální podpory a daňového systému.
- 9) Širší nabídkou pracovních příležitostí na trhu práce, respektive i daňovými úlevami, výrazněji snížit počet osob odcházejících do předčasného důchodu.
- 10) K zabezpečení přiměřené výše starobních penzí u osob samostatně výdělečně činných zvýšit nastavení minimálních plateb pojistného na úroveň plateb zaměstnaneckých.
- 11) Docílit do roku 2021 postupné zvýšení výdajů na důchody ze současných 8,5 procentních bodů HDP na 12,5 procentních bodů, což je současný průměr výdajů na důchody v zemích EU.